

Biuletyn Polonistyczny

22.06.2016

Data wydarzenia: 08.07.2016 g.08:00

Obrona rozprawy doktorskiej "Pragnienie miłości i potrzeba wolności w pisarstwie Tadeusza Konczyńskiego"

Typ wydarzenia: Obrona rozprawy doktorskiej

Miejscowość: Olsztyn

Organizatorzy: Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

Grupy docelowe: Doktoranci, Samodzielni Pracownicy Naukowi

INSTYTUT POLONISTYKI I LOGOPEDII UWM w Olsztynie zaprasza na obronę pracy doktorskiej mgr Ewy Chojnackiej

"Pragnienie miłości i potrzeba wolności w pisarstwie Tadeusza Konczyńskiego"

Promotor: dr hab. Grzegorz Igliński, prof. UWM

Recenzenci: prof. dr hab. Tadeusz Linkner (Uniwersytet Gdański) i prof. dr hab. Jarosław Ławski (Uniwersytet w Białymstoku)

Miejsce obrony: Centrum Nauk Humanistycznych UWM w Olsztynie, ul. K. Obiży 1, sala posiedzeń Rady Wydziału Humanistycznego

Rozprawa została poświęcona życiu i twórczości Tadeusza Konczyńskiego. Jest monografią obejmującą cały dorobek literacki pisarza wydany drukiem. Ma ona na celu przybliżenie biografii autora oraz omówienie jego utworów. Podejmowane badania służą zdefiniowaniu miejsca i znaczenia pisarstwa Konczyńskiego w historii literatury polskiej. Ważną kwestią jest ustalenie związków autora zwłaszcza z tradycją modernizmu poprzez przeanalizowanie widocznych powinowactw tematycznych, artystycznych i ideowych. Jednocześnie rozprawa dąży do rozpoznania i charakterystyki twórczości Konczyńskiego nie tylko w odniesieniu jej do polskiego i europejskiego modernizmu, ale z uwzględnieniem szerokiego tła literackiego i kulturowego.

Tytuł monografii — "Pragnienie miłości i potrzeba wolności w pisarstwie Tadeusza Konczyńskiego" — wskazuje na dwie główne idee, wokół których zogniskowana jest twórczość badanego autora. Miłość i wolność stanowią klucz interpretacyjny dla utworów uwzględnionych w pracy.

Rozprawa została podzielona na pięć rozdziałów, w których zastosowano układ tematyczny.

Rozdział pierwszy jest poświęcony tekstom o problematyce miłosnej. Pokazując wagę tego zagadnienia w pisarstwie Konczyńskiego oraz jego wieloaspektowość, analizuje poszczególne wizje miłości, począwszy od uczuć naznaczonych melancholią, a skończywszy na miłości caritas. Rozważaniom poddaje się tu schematy fabularne, sposób literackiego obrazowania miłości, kwestię gatunku. Ważne miejsce zajmuje refleksja nad specyfiką i znaczeniem romansu w twórczości pisarza, a także wykazanie ewolucji jego poglądów. Relacje uczuciowe rozpatruje się w odniesieniu do towarzyszących im zjawisk społecznych i kulturowych, tendencji światopoglądowych i obyczajowych, pokazując wzajemne interakcje. Wątek miłości wyłania się na tle dyskursu emancypacyjnego, pojawia się w kontekście dylematu pragnień i obowiązku, duchowego wyzwolenia i uwięzienia w codzienność.

W rozdziale drugim uwzględnione zostały teksty o tematyce współczesnej. Kluczem poznawczym jest metafora otchłani, popularna w modernizmie. Służy pokazaniu zjawiska duchowej degrengolady, znamionującego współczesność Konczyńskiego. Analizie i interpretacji poddano teksty obrazujące negatywne zjawiska życia społecznego — malwersacje bankowe, nadużycia na szczytach władzy, uwikłanie w materialistyczną koncepcję życia czy w końcu hołdowanie hedonizmowi. Zagadnienia te rozpatrywane są w nawiązaniu do filozofii pesymizmu Arthura Schopenhauera i nihilizmu Friedricha Nietzschego, których obecność zauważa się w badanych utworach. Rozdział pokazuje, w jaki sposób bliska pisarzowi współczesność warunkuje wyłanianie się człowieka nowych czasów, jak związane z nowoczesnością procesy ekonomiczno-społeczne rzutują na sferę relacji międzyludzkich, zmianę systemu wartości.

Rozdział trzeci omawia utwory podejmujące temat sztuki. Uwzględnia zagadnienie procesu twórczego oraz osobowości twórcy. Wykazuje obecność w dziełach Konczyńskiego konfliktu artysty — filistera oraz interakcji między życiem a sztuką. Temat sztuki jest ważnym punktem odniesienia w rekonstrukcji poglądów pisarza na sztukę oraz jego stanowiska wobec tendencji estetycznych i światopoglądowych modernizmu.

Rozdział czwarty dotyczy twórczości Konczyńskiego o tematyce historycznej, odwołującej się zarówno do najdawniejszej, jak i najnowszej historii. Dąży się tu do określenia relacji między dokumentem historycznym a literacką wykładnią przeszłości, wskazania określonej koncepcji historiozoficznej. Spostrzeżenia kierują ku treściom narodowowyzwoleńczym, kategorii czynu i szeroko pojętej wolności.

W rozdziale piątym omówione zostały utwory zogniskowane wokół problematyki katastroficznej oraz poszukujące ocalenia dla zagrożonego świata. Prezentowane w nich wizje zagłady otwierają pole do rozważań nad współczesną cywilizacją, z jednej strony jawiącą się przez pryzmat osiągnięć naukowych, z drugiej zaś wykazującą symptomy przesilenia i stającą się źródłem szeroko pojętego

zniewolenia. Obecność w pisarstwie Konczyńskiego problematyki katastroficznej powiązana jest z mitem jednostki wybranej oraz ideą czynu, umożliwiającą stworzenie lepszej przyszłości.

Podjęte w niniejszej pracy badania wykazują głębokie zakorzenienie twórczości Konczyńskiego w tradycji modernizmu oraz potwierdzają popularny charakter omawianych tekstów. Poczynione analizy i interpretacje pozwalają rozpatrywać tę twórczość jako odzwierciedlenie głoszonej przez pisarza idei budzenia narodowej świadomości.

Słowa kluczowe: proza, dramat, modernizm, Konczyński